

DECIZIE

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Sveatoslav Moldovan, Ion Druță
Maria Ghervas, Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” împotriva Întreprinderii Individuale „Dolghi Alexandru” cu privire la încasarea sumei și taxei de stat,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” și menținută hotărârea Judecătoriai Edineț din 19 septembrie 2016,

c o n s t a t ă

La 22 august 2016, SA „RED Nord-Vest” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Dolghi Alexandru” cu privire la încasarea sumei și taxei de stat.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 11 octombrie 2013, de către ÎI „Dolghi Alexandru” a fost eliberată factura nr. 7 pentru 3900 kg de var stins la preț de 12 lei/kg, în sumă totală de 46 800 lei. Prin ordinul de plată nr. 2803 din aceeași dată, cumpărătorul SA „RED Nord-Vest” a transferat pe contul pârâtei suma de 46 800 lei pentru procurarea varului stins, însă ultima nu și-a onorat obligația asumată de livrare a mărfii și nici nu a comunicat motivul neexecutării.

Indică SA „RED Nord-Vest” că în urma întârzierii esențiale a pierdut interesul pentru marfa care urma a fi livrată, din care considerent prin somația din 19 februarie 2016, a solicitat pârâtei restituirea sumei achitate de 46 800 lei până la data de 10 martie 2016, însă ultima nu a reacționat. La 04 iulie 2016 a expediat repetat în adresa ÎI „Dolghi Alexandru” reclamație, solicitând restituirea sumei în termen de 15 zile din momentul recepționării acesteia, la fel neprimind nici un răspuns.

Solicită reclamanta încasarea din contul ÎI „Dolghi Alexandru” sumei de 46 800 lei și taxei de stat în mărime de 1404 lei, în total 48 204 lei.

Prin hotărârea Judecătoriai Edineț din 19 septembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată și încasată din contul SA „RED Nord-Vest” în beneficiul ÎI „Dolghi Alexandru” suma de 2040 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2016, a fost respins apelul declarat de către SA „RED Nord-Vest” și menținută hotărârea Judecătoriai Edineț din 19 septembrie 2016.

La 06 ianuarie 2017, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, SA „RED Nord-Vest” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2016 și hotărârii Judecătoriai Edineț din 19 septembrie 2016, emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii cu încasarea din contul ÎI „Dolghi Alexandru” sumei de 46 800 lei și taxei de stat în mărime de 3168 lei.

În susținerea recursului, SA „RED Nord-Vest” a invocat aplicarea de către instanțele ierarhic inferioare a legii care nu trebuia să fie aplicată, precum și interpretarea în mod eronat a legii.

Consideră recurenta neîntemeiată concluzia instanței de fond, susținută de cea de apel, precum că nu au fost prezentate probe cu privire la expedierea în adresa intimitei ÎI „Dolghi Alexandru” a unei solicitări de predare a 3900 kg de var stins cumpărătorului, deoarece contravine prevederilor art. 753 alin. (1) din Codul civil, potrivit cărora prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit. Astfel, SA „RED Nord-Vest” a executat obligația ce-i revine de achitare a prețului mărfii, pe când ÎI „Dolghi Alexandru” nu a livrat varul stins.

Indică SA „RED Nord-Vest” că instanțele ierarhic inferioare eronat au respins acțiunea din motiv că factura nr. 7 din 11 octombrie 2013 nu conține mențiuni cu privire la modalitatea și în special, termenul de livrare a mărfii, or, conform art. 757 alin. (1) lit. c) Cod civil, vânzătorul trebuie să predea bunul într-un termen rezonabil calculat de la data încheierii contractului, în cazul în care termenul nu a fost stabilit de către părți.

La 30 ianuarie 2017, în adresa intimitei ÎI „Dolghi Alexandru” a fost expediată copia recursului declarat de către SA „RED Nord-Vest” cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

Intimata nu și-a valorificat dreptul respectiv și nu a depus referință.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2017, recursul declarat de către SA „RED Nord-Vest” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 572 alin. (2) Cod civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit art. 573 lit. c) Codul civil, dacă locul executării nu este determinat sau nu rezultă din natura obligației, executarea urmează a fi efectuată la locul unde debitorul își desfășoară activitatea legată de obligație, iar în lipsa acestuia, la locul unde debitorul își are domiciliul sau sediul – în cazul unor alte obligații.

Conform art. 753 alin. (1) Cod civil, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

Art. 757 alin. (1) Cod civil stipulează că vânzătorul trebuie să predea bunul: la data stabilită în contract sau la data care poate fi dedusă din contract; în orice moment în cursul perioadei stabilite în contract sau determinate prin referire la contract, cu excepția cazului în care din împrejurări rezultă că alegerea datei revine cumpărătorului; într-un termen rezonabil calculat de la data încheierii contractului, în celelalte cazuri.

Potrivit art. 24 alin. (1) lit. b) din Legea vânzării de mărfuri nr. 134 din 03 iunie 1994, dacă vânzătorul nu-și onorează obligațiile contractuale sau le execută inexact, cumpărătorul este în drept să nu accepte executarea obligațiilor, dacă în urma întârzierii a pierdut interesul pentru mărfuri.

Art. 29 alin. (1) din aceeași Lege prevede că partea care nu a executat obligațiile contractuale sau le-a executat inexact este obligată să plătească celeilalte părți o despăgubire egală cu prejudiciul adus, inclusiv cheltuielile ocazionate, bunurile pierdute și deteriorate, beneficiul ratat.

Din suportul probator prezent la materialele pricinii, rezultă că la 11 octombrie 2013, de către ÎI „Dolghi Alexandru” a fost eliberată factura nr. 7 pentru 3900 kg de var stins la preț de 12 lei/kg, în sumă totală de 46 800 lei (f.d. 7).

Prin ordinul de plată nr. 2803 din 11 octombrie 2013, cumpărătorul SA „RED Nord-Vest” a transferat pe contul vânzătorului ÎI „Dolghi Alexandru” suma de 46 800 lei pentru varul stins (f.d. 6), însă ultima nu și-a onorat obligația asumată de predare a mărfii.

La 19 februarie 2016, SA „RED Nord-Vest” a expediat în adresa ÎI „Dolghi Alexandru” somația nr. 05/104, prin care a solicitat restituirea sumei achitate în mărime de 46 800 lei până la data de 10 martie 2016, deoarece luând în considerare faptul că a trecut o perioadă îndelungată de timp în care marfa nu a fost livrată, nu mai are interes pentru aceasta (f.d. 8).

La 04 iulie 2016, SA „RED Nord-Vest” a expediat repetat în adresa ÎI „Dolghi Alexandru” reclamația nr. 05/413, solicitând restituirea sumei achitate în termen de 15 zile din momentul recepționării acesteia, însă nu a primit nici un răspuns (f.d. 9).

În consecință, la 22 august 2016 SA „RED Nord-Vest” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Dolghi Alexandru” cu privire la încasarea sumei de 46 800 lei și taxei de stat.

Prin hotărârea Judecătorei Edineț din 19 septembrie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată cu încasarea din contul SA „RED Nord-Vest” în beneficiul ÎI „Dolghi Alexandru” suma de 2040 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Instanțele ierarhic inferioare au constatat că factura nr. 7 din 11 octombrie 2013 nu conține careva mențiuni cu privire la modalitatea de transmitere a mărfii și în special, termenul și locul livrării varului stins și respectiv, SA „RED Nord-Vest” era obligată să solicite ÎI „Dolghi Alexandru” predarea varului stins cu indicarea locului și termenului livrării, cerere ce însă nu a parvenit din partea recurentei-reclamante. Prin urmare, SA „RED Nord-Vest” este în drept să solicite la moment doar livrarea mărfii procurate, pârâta fiind de acord cu aceasta, și nu restituirea contravalorii varului stins.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiată concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind respingerea acțiunii înaintate de SA „RED Nord-Vest”, din următoarele considerente.

Contractul de vânzare-cumpărare este un contract sinalagmatic și creează obligații reciproce și interdependente, părțile având și drepturi și obligații, vânzătorul obligându-se să predea bunul în proprietatea cumpărătorului, care la rândul său trebuie să preia bunul și să plătească prețul convenit.

În speță, la 11 octombrie 2013 de către ÎI „Dolghi Alexandru” a fost eliberată factura nr. 7 pentru 3900 kg de var stins la preț de 12 lei/kg, în sumă totală de 46 800 lei, prin ordinul de plată nr. 2803 din aceeași zi, cumpărătorul SA „RED Nord-Vest” transferând pe contul vânzătorului ÎI „Dolghi Alexandru” suma de 46 800 lei.

Astfel, recurenta-reclamantă și-a executat obligația asumată de achitare a prețului mărfii, însă ÎI „Dolghi Alexandru”, având calitatea de vânzător, nu și-a onorat la rândul său obligația ce-i revenea, și anume, de predare a 3900 kg de var stins.

Analizând conținutul facturii nr. 7 din 11 octombrie 2013, instanța de recurs constată că aceasta nu conține careva mențiuni cu privire la termenul și locul livrării mărfii. În asemenea situație, conform prevederilor normelor legale citate mai sus, în cazul în care termenul de predare a bunului nu a fost prevăzut de către părți, vânzătorul trebuie să predea bunul într-un termen rezonabil calculat de la data încheierii contractului, iar dacă locul executării nu este determinat sau nu rezultă din natura obligației, executarea urmează a fi efectuată la locul unde debitorul își are sediul.

Deci, după transferarea pe contul intimitei ÎI „Dolghi Alexandru” a prețului achitat pentru varul stins, atât vânzătorul ÎI „Dolghi Alexandru”, cât și cumpărătorul SA „RED Nord-Vest”, erau obligați să întreprindă măsurile necesare pentru executarea obligației de predare și respectiv recepționare a mărfii cu comunicarea reciprocă a locului și timpului livrării/recepționării mărfii.

În speță s-a constatat însă, că după achitarea costului mărfii de către cumpărător, nici una din părțile contractante nu a întreprins careva acțiuni privind predarea / primirea mărfii cumpărătorului.

În așa circumstanțe, când este prezentă vina mixtă a părților contractante, recurenta-reclamantă nu poate pretinde la despăgubiri pentru întârziere, iar intimata-pârâtă nu poate insista la executarea obligației în natură, urmând să restituie suma achitată cu titlu de preț în cazul pierderii interesului față de marfă de către cumpărător. Mai mult ca atât, reieșind din natura și specificul mărfii, care nu este una individuală, special pregătită (produsă), se exclude suportarea pierderilor.

Nu poate fi reținut argumentul instanțelor ierarhic inferioare precum că SA „RED Nord-Vest” este în drept să solicite doar livrarea mărfii procurate și nu restituirea contravalorii acesteia, or, în rezultatul neonorării obligațiilor de către ÎI „Dolghi Alexandru” de predare a bunului într-un termen rezonabil, care în perioada a aproape 3 ani nu a propus livrarea varului stins cumpărătorului, ultimul este în drept în cazul pierderii interesului pentru marfa nelivrată să refuze la aceasta.

În consecință, ÎI „Dolghi Alexandru” este obligată să restituie SA „RED Nord-Vest” prețul mărfii în mărime de 46 800 lei, achitat prin ordinul de plată nr. 2803 din 11 octombrie 2013.

Având în vedere cele constatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acțiunea SA „RED Nord-Vest” urmează a fi admisă integral, cu încasarea din contul ÎI „Dolghi Alexandru” sumei de 46 800 lei, precum și taxei de stat în conformitate cu art. 94 CPC în sumă de 3158 lei (1404 lei taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată, 1052 lei taxa de stat pentru cererea de apel și 702 lei – pentru cererea de recurs).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat legea și neîntemeiat au respins prezenta acțiune, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SA „RED Nord-Vest”, a casa integral decizia Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Edineț din 19 septembrie 2016, și a pronunța o hotărâre nouă de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Edineț din 19 septembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” împotriva Întreprinderii Individuale „Dolghi Alexandru” cu privire la încasarea sumei și taxei de stat, și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite acțiunea civilă a Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” împotriva Întreprinderii Individuale „Dolghi Alexandru” cu privire la încasarea sumei și taxei de stat.

Se încasează din contul Întreprinderii Individuale „Dolghi Alexandru” în beneficiul Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” suma de 46 800 (patruzeci și șase mii opt sute) lei și taxa de stat în mărime de 3158 (trei mii o sută cizeci și opt) lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecător

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Maria Ghervas

Mariana Pitic